

De Sjinnerbende, Bokkerijders uit Schin op Geul, Walem en Strucht (4)

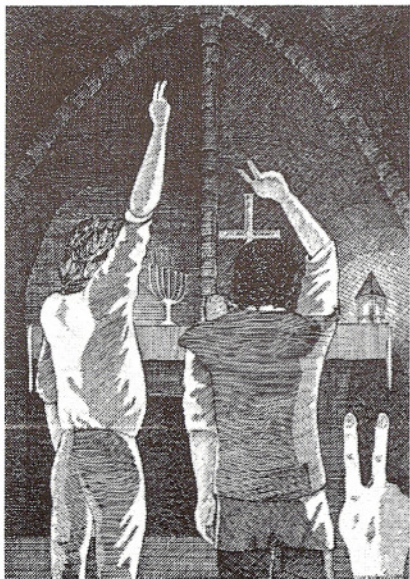
Pechvogels door drs. L. Augustus

Drs. L. Augustus uit Heerlen komt na een uitvoerige studie tot de conclusie dat de bokkerijders als bende nooit bestaan hebben. De verhalen van de legendarische Bokkerijders die plundrend, rovend en moordend in de 18e eeuw door het Limburgse land trokken ziet hij als legende gebaseerd op onbetrouwbare processtukken.

Hij ziet de bokkerijders periode van 1743 tot 1777 als een drama vergelijkbaar met de "heksenjacht" in 1951 van Mc Carthy (VS) op communisten. Het drama van ruim 200 jaar geleden eiste echter een tol van $\pm$ 400 ter dood gebrachte slachtoffers en meer dan 100 gevluchte of verbannen personen. En dat voor slechts 30 à 40 inbraken!

De conclusie van Augustus is dan ook dat de Bokkerijders pechvogels zijn die medelijden verdienen. Romantiseer de Bokkerijders en hun rechters niet!

In 1991 publiceerde de amateur-historicus Augustus de resultaten van zijn kritisch onderzoek in een gedegen artikel van 84 bladzijden met als titel "Vervolgingsbeleid en procesvoering tegen de Bokkerijders" (zie geraadpleegde literatuur)

Een "godeloze bezworene bende bandieten en nachtdieven", die een afschuwelijke eed hadden afgelegd. Volgens drs. Augustus een waanidee dat honderden onschuldige slachtoffers heeft gemaakt.

Veroordeelde leden van de Sjinnerbende

De meeste veroordeelde van de Sjinnerbende kwamen uit Walem. Walem was gesplitst in een Staats(Hollands) en Oostenrijks deel. Het Staats deel lag aan de kant Klimmen. Schin op Geul en Strucht waren Oostenrijks.

Als afsluiting een beknopt overzicht van de Schin op Geulse bokkerijders, zoals beschreven in A. Blok: De Bokkerijders.

Anton Bosch

Geboren in de bank Simpelveld omstreeks 1730; een neef van de gevluchte aanvoerder Anthoon Bosch uit Heek; woonde in Walem; gehuwd met Anna Maria Kuypers; zes kinderen; ongeletterd; beroep: timmerman, dagloner en voerman. Gearresteerd 5 februari 1776 en gedetineerd op kasteel Amstenrade; confrontaties met Geertruid Bosch (zijn nicht) en Peter Boosten; scherper examen 29 en 30 april; herriep zijn bekentenis 2 mei; beschreef hoe hij door zijn oom Anthoon Bosch in de bende gekomen was: "Dat nu omtrent 22 à 23 jaar geleden een kar kolen gebracht heeft voor Anthoon Bosch "den Glaeser" uit de Heek", alwaar komende omtrent de avond genoodzaakt geweest is die nacht aldaar te verblijven ter oorzaak dat het te laat was om naar huis (alsdoen wonende op Drintelen) te kunnen gaan; dat de beklagde na de paarden in de stal gebracht en een weinig gegeten te hebben gekomen is in de kamer achter de keuken van Anthoon Bosch tegen hem na enige tijd in de kamer geweest te zijn gezegd heeft of hij naderhand bij zoverre nader bij hun kwam te wonen (wel wetende dat de beklagde alsdoen caresseerde aan de persoon met welke alsnu getrouwd is) we wilde meegaan, dat hij zoude maken dat hij wat beter in zijn bloed kwam; de beklagde hierop vragende hoe zulks kon geschieden of wel dat hij de glazenkraam zoude moeten dragen, "de Glaeser" daarop antwoordde: "Daarvoor bistu al te bot, maar wij zullen gaan waar geld genoeg is om aldaar wat te krijgen..." Vonnis: galg; uitgevoerd 28 september 1776.

Frans Anton Brassé

Geboren in 1732 te Margraten; gehuwd met Anna van Stocken uit Schin op Geul in 1757; woonde "in de poort" te Schin op Geul naast Caspar van Mechelen tegenover de kerk; geletterd; beroep: schoenmaker en bakker, later vagebond-erend; behoorde tot de bende uit Schin op Geul. Hij vervulde een hoofdrol bij de laatste operatie van de Bokkerijders. Had onder andere in Schimmert en Margraten gewoond. Verzoek detentie door hoog-drossaard Vignon 10 januari 1775; gearresteerd 11 januari 1775; confrontatie met Meijs Trachten 4 februari; scherper examen 8, 9 en 11 februari en 11 augustus. Vonnis 14 augustus; rad-braken na wurging; uitgevoerd 17 augustus op de Lommelenberg.

In het vonnis werd als volgt naar de doeleinden van de bende verwezen: "daerenboven sig door een hels, verbond vereenigt en verbonden hebben van 't heele land af te lopen, alle goede ingezetenen welke niet meede wilden doen te vermoorden, om daer door hun doelwit van alle goederen gemeen te maken te bereiken."

Leonard Diddens

Woonde in Walem; gehuwd met Maria Catharina Rietraed; één zoon; beroep: karrevoerder ("kinkeraer"); één der leiders. Voortvluchtig. Bij verstek verbannen 22 oktober 1777.

Joannes Erens

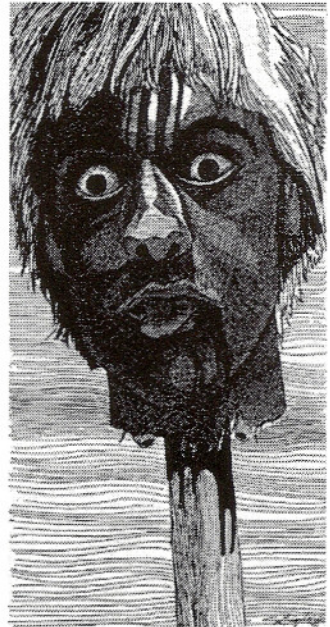
Geboren in 1713 te Gulpen; had maar één oog; woonde al ruim 30 jaar in Walem; gehuwd; beroep: dagloner, boerenwerk doende. Scherper examen 27 en 29 januari 1777. Vonnis: galg; uitgevoerd 6 maart 1777.

Joannes Geerlings

Woonde te Walem; gehuwd, Voortvluchtig. Bij verstek verbannen 22 oktober 1777.

Pieter Arnold Lassauw

Geboren omstreeks 1725 in Walem en aldaar wonend; gehuwd met Anna Maria Scheyen uit Walem; vijf kinderen; ongeletterd; beroep: dagloner, (boerewerk doende). Gearresteerd 26 oktober 1775. Vonnis: galg; uitgevoerd 21 januari 1776.

*...en het hoofd op een pin
gesett...
Straffen dienden als schrikbeeld
en waarschuwing.*

Caspar van Mechelen

Geboren omstreeks 1723 te Ransdaal bij Wijlre; woonde in Schin op Geul naast zijn kameraad Frans Anton Brassé; gehuwd met Maria Winthagen; vier dochters; beroep: ex-tollenaar, voerman en pachter ("zijn kost gewonnen te hebben met vruchten te drijven voor andere mensen alsmede enige landerijen om paching gehad hebbende en dan ook omtrent de twintig jaren tollenaar geweest te zijn tot Schin op Geul"); aanvoerder van het "het corps van Schin". Gearresteerd 8 februari 1776; verhoord en geconfronteerd met onder anderen Geertruid Bosch; scherper examen 10 en 12 april; recollectie 13 april; scherper examen 20 augustus.

Vonnis 24 september; galg; uitgevoerd 28 september 1776 "aan de heide".

Jacobus Offermans

Geboren te Swier bij Wijnandsrade; woonde te Walem; gehuwd met Catharina Habets; geen kinderen; geletterd; beroep: gerechtsbode te Schin op Geul (dagloner en veld- en gerechtsbode).

Scherper examen 10 april 1776; noemde de namen van ruim vijftig medeplichtigen en verstreekte bijzonderheden over de rol van de leiders en de doeleinden der benden:

"verder verklaart de beklagde niet te weten en nooit gehoord te hebben wat inzichte de bende gehad heeft, dan alleen dat wel heeft horen zeggen dat na zekere tijd van jaren van intentie zoude zijn om hun meester te maken van steden en dorpen en alles ravageren, maar niet te weten van wie zulks gehoord heeft; verklaart geen andere hoofden der bende te kennen als Anthoon Bosch "den Glaeser" en Gelders "de Oude", zeggende dat Leonard Didden bij absentie van Anthoon de bende of hun troep gecommandeerd heeft zonder ooit enige andere officieren of hoofden gekend of daaraf te horen spreken." Vonnis: galg 24 september; uitgevoerd 28 september 1776.

Simon Vlecken

Geboren omstreeks 1730 te Walem en aldaar wonend; gehuwd met Catharina Cnols; drie kinderen; ongeletterd; beroep: dagloner. Verhoord 7 augustus 1776; recollectie 9 augustus. Vonnis: galg; uitgevoerd 28 september 1776.

F.Prinsen

Geraadpleegde literatuur: zie literatuurlijst bij artikel in periodiek juni 1995, uitgave nr.7

Illustraties: Jos Meijers (uit: "Zetingen in drie reizen", M.Pfeifer/E.Erkens, uitgave Heemk.ver. Maas-kant, Elsloo)